

Rigoletto multimedia la Iași

(Costin Popa – 3 iunie 2009)

O nouă autostradă Bechtel?

Nomadă prin săli de toate felurile, Opera Națională Română din Iași își continuă neperturbată activitatea, cu toate complicațiile pe care le implică mutările, adaptările decorurilor, diferențele de acustică, numărul de locuri etc. Aflându-mă la Iași cu prilejul premierei noii montări cu **Rigoletto** de Verdi, am întrebat diverse persoane responsabile din teatru despre soarta acelei bijuterii care este sediul stabil al Operei (și al Teatrului Național), aflată în renovare – restaurare – reabilitare – recondiționare de câțiva ani buni. N-am primit decât răspunsuri nesigure, sceptice, dezarmante. Ridicări din umeri. Oamenii nu aveau nicio vină. Pur și simplu nu știau. Fiind vorba, în fond, despre un monument istoric din averea patrimonială materială a României, cred că măsuri ferme se impun neîntârziat, în direcția identificării unui orizont de finalizare rapidă. Le așteptăm! Intenționează cineva ca minunata clădire care găzduiește Teatrul Național și Opera Națională din Iași să devină o a doua... autostradă Bechtel ?

Maestrul combinațiilor

Așadar, **Rigoletto** pe scena Casei de Cultură a Studenților, la concurență cu concertul trupei „Voltaj” care se desfășura cu mii de decibeli pe esplanada din față. Noroc că în sală nu s-a auzit nimic. Mi-am amintit cu groază că la Ateneul Român, am ascultat într-o seară un fel de „Beethoven-rock”, combinație între sunurile Titanului și cele ale band-ului care evolua nemilos în Piața George Enescu învecinată.

Pentru montarea ieșeană a fost invitat de la Brașov Cristian Mihăilescu. Urmărindu-i destul de riguros cariera și văzând acum noua producție, cred că regizorul a atins un prag de maturitate profesională care îl recomandă ca nume redutabil în arta mizanscenelor de operă de la noi. Nu exagerez. Mihăilescu este maestrul combinațiilor dintre clasic, tradițional, experiment și inovare, cu ideatică venită direct din muzică, din libret, din analize psihologice și construcții minuțioase de portrete. Background-ul de tălmăcitor de sunete nu îl are orice regizor care se lansează în operă. Afirmându-și personalitatea, Mihăilescu îmbrățișează un concept de „Regietheater” moderat, în care lasă muzica și vocea să se exprime fără să fie deranjate. Acum, el nu mai riscă în teritoriul șocului cu orice preț (ce îndepărtate sunt acele timpuri de junețe!) ci preferă coerența, unitatea, fără să uite însă să-și pigmenteze viziunile cu câte o amprentă personală inedită, atipică.

Așa a fost și noul **Rigoletto**. Întrepătrunderea clasicului cu modernul a venit din combinarea decorurilor simple, simbolice, stilizate, cu proiecțiile multimedia pe fundalul scenei. Proiecții fie sugestive, fie abstracte, dar neagresive. Poate chiar prea domoale în scena furtunii din actul ultim, când fulgerele brăzdează niște nori ficși.

Câteva notații... Întâlnirea lui **Rigoletto** cu killer-ul Sparafucile se face la față de cortină. Parcă pentru a nu întina cu forță brută universul secret al lui **Rigoletto** care se dezvăluie odată cu apariția Gildei... Cadrajul actului al II-lea este model de echilibru și bun gust: o ușă, o poartă, o arcadă întreruptă... iar printre ele, proiecțiile care descriu la un moment dat chiar răpirea Gildei, în timp ce un văl negru, funest prevestitor îl acoperă pe **Rigoletto**. Masca hidoasă a blestemului îl

urmărește și revine obsedant. **La maledizione!** Rezerve am avut doar pentru desenul oarecum grosier al fotoliilor imaginând piesele de șah din salonul Ducelui (actele I și III). Să-i numesc aici pe colaboratorii lui Mihăilescu, scenografa Viorica Perju (creatoare de frumoase costume) și producătorii multimedia Anca Șerbănuță și Cristian Iniceru.

Se știe că regizorul este un minuțios al lucrului cu interpreții, pe care îi convertește la actorie fără frontiere. Neîndoios, soliștii ieșeni au fost minunați, la fel coriștii și balerinii orgiei de la curtea Ducelui. Mișcarea scenică și coregrafia s-au datorat lui Gheorghe Stanciu. Rețin câteva momente ale Gildei... visarea din aria Caro nome, în care soprana cântă într-o poziție imposibilă, culcată pe spate... apoi implorația din duetul cu Rigoletto (actul al III-lea) când se târăște zdrobită la picioarele tatălui, parcă palpitând cu muzica. (Am folosit împărțirea pe acte care a fost obișnuită odinioară în România, la Iași revenindu-se la originalul Verdi – Piave cu trei acte și patru scene).

Pasiune și dăruire

Soprana Cristina
Simionescu-Sandu

Noua producție cu **Rigoletto** a necesitat un efort mare și ansamblurile Operei Naționale din Iași au muncit cu sârg, cu pasiune și dăruire. Faptul se vede prin bucuria de a juca și a cânta. Soprana Cristina Simionescu Sandu (Gilda) a avut o evoluție crescendo pe parcursul serii, cu frazare frumoasă și cu un minunat final al ariei **Tutte le feste** în care și-a expus, cu autoritate, o remarcabilă bogăție timbrală de lirism consistent. Duetul **Sì, vendetta, tremenda vendetta** a fost de asemenea un moment de vârf, cu un pătrunzător Mi bemol supra-acut.

Baritonul Mihail Frunză

În rolul titular, baritonul Mihail Frunză a adus experiența acumulată prin rodajul în spectacole anterioare susținute la Galați. A ales versiunea originală a partiturii, tot mai des întâlnită pe unele scene internaționale, aceea în care acutele de tradiție sunt eludate în favoarea unei tensiuni dramatice accentuate.

Tenorul Adrian Ionescu (Ducele de Mantua) are o voce perfectibilă. Important este că posedă toate notele, cum se spune, adică ambitusul este complet. Rămâne însă să adâncească studiul pe direcții tehnice și stilistice, cu grijă, cu atenție, cu preocupare. Poate chiar cu sacrificiul de a renunța la mult din ceea ce a învățat până acum. Condiționat de toate acestea, poate rezerva plăcute surprize în viitor.

Potrivit de apăsător și negru a sunat glasul lui Cristian Waks în Sparafucile iar mezzosoprana Elena Roșca a fost o distribuie de lux în episodul rol al Giovannei, întotdeauna văduvit de glasuri bune. Îi amintesc și pe ceilalți interpreți, Maria Macsim (Maddalena), Ștefan Gabriel Gheorghică

(Marullo), Aurel Bălae (Borsa), Constantin Cristea (Ceprano), Simona Titieanu (Contesa), Florin Roman (Ușierul), Elena Buzatu (Pajul).

Nu, nu l-am uitat pe tânărul bariton Bogdan Zahariea (în rolul de... bas al lui Monterone), o voce de certă perspectivă, caldă și generoasă. Fa-ul acut este bun, sunt convins că extensia continuă. Vom mai auzi de el în roluri importante, pe care înțeleg că începe să le construiască la Opera Națională Română Timișoara. Nici el nu are de ales, va trebui să studieze cu asiduitate pentru consolidări, profitând că are în raniță bastonul de mareșal.

Nu am fost foarte sedus de bagheta lui Bogdan Chiroșcă, deseori preocupat de partidele de suflători și percuție în defavoarea firavului Streich. Câteva nepotriviri de tempi, când prea lenți, când prea rapizi, au arătat că aprofundările și echilibrul trebuie să urmeze.

Convins fiind că rodajul spectacolului va netezi asperitățile, am plecat cu gânduri pozitive despre realizarea Operei din Iași, un colectiv serios și dedicat, care aduce suflul liric în această parte de țară, continuând o frumoasă și veche tradiție. Consemnez entuziasmul publicului la final. Mi s-a părut o atmosferă festivă care validează apetența localnicilor pentru operă, un gen care trebuie să pătrundă în fiecare municipiu al țării. Prin asemenea artiști și cu asemenea spirit organizatoric. Iar dacă vă aflați în apropiere de Iași, nu ezitați să vedeți **Rigoletto**!

Cvartet

La repetiții

Final de spectacol